

Nr 197.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående uppförande af en svensk kyrka med samlingslokal och pastorsbostad i Paris m. m.; gifven Stockholms slott den 15 april 1910.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att dels såsom bidrag till uppförande af en svensk kyrka med samlingslokal och pastorsbostad m. m. för svenska församlingen i Paris bevilja ett anslag af 125,000 kronor att utgå under de villkor, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, dels ock af nämnda anslag på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af 25,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min Allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

P. E. Lindström.

Utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 15 april 1910.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
              HEDERSTIERNA,
              SWARTZ,
              grefve HAMILTON,
              grefve EHRENSVÄRD,
              MALM,
              LINDSTRÖM,
              NYLANDER,
              VON SYDOW.

Departementschefen statsrådet Lindström anförde:

»I underdånig skrifvelse den 23 februari 1910 har kyrkorådet i svenska församlingen i Paris på uppdrag af församlingen gjort framställning om beviljande af ett anslag å 125,000 kronor såsom bidrag till uppförande i Paris af en svensk kyrka med föreläsningssal, lärum och pastorsbostad m. m.

Till stöd för sin framställning har kyrkorådet anfört hufvudsakligen följande.

Den svenska församlingen i Paris, för hvilken Kungl. Maj:t den 22 juni 1882 fastställt kyrkoordning, hade sedan åtskilliga år tillbaka dispo-

nerat egen kyrka, belägen vid Boulevard Ornano. Medlen till dennas uppförande hade insamlats af i Paris bosatta svenskar och andra enskilda personer. Äganderätten till kyrkan hade öfverlåtits på svenska staten.

Till följd af sitt olämpliga läge blef denna kyrka i enlighet med Kungl. Maj:ts beslut den 30 december 1905 försäld för ett pris af 230,000 francs. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 31 januari 1908 hade församlingen erhållit tillstånd att för ett pris af 228,000 francs inköpa tomten nr 9 Rue Guyot i Paris i syfte att därå uppföra ny kyrka jämte föreläsningssal m. m. Därefter hade församlingens sträfvan gått ut på dels att samla medel till den planerade byggnadens uppförande, dels att åstadkomma ett lämpligt ritningsförslag.

För sistnämnda ändamål hade församlingen inbjudit svenska arkitekter till pristäflan. Såsom resultat af denna och en därefter hållen ny täflan emellan upphofsmännen till de bästa förslagen hade framgått ett af arkitekten G. A. Falk uppgjort, af prisnämnden förordadt förslag, som efter skedd omarbetning i vissa delar enligt kyrkorådets uppfattning tillgodosåge alla praktiska önskemål i den mån det begränsade byggnadskapitalet gjort detta möjligt. Kyrkorådet vore ock förvissadt om att en byggnad utförd i enlighet med detta ritningsförslag komme att blifva i arkitektoniskt hänseende vacker och Sverige värdig samt på samma gång fullt ändamålsenlig. Då emellertid förslaget i dess nuvarande skick icke torde kunna bli föremål för slutgiltig pröfning och stadfästelse, hade kyrkorådet endast velat framlägga det till preliminärt godkännande för att sedermera, då det utförts i hufvudritning, ånyo underställa detsamma Kungl. Maj:ts pröfning.

Förslaget inrymde:

- 1) En kyrka med omkring 300 sittplatser, läktarplatserna häri inräknade;
- 2) en föreläsningssal för omkring 350 åhörare, däraf omkring 300 på golfplanet;
- 3) ett läsrum för omkring 15 personer;
- 4) en asyl med plats för 4 à 5 bäddar;
- 5) en dublett för diakonissa;
- 6) bostad för pastor;
- 7) » » vaktmästare.

Alla dessa lokaler vore så rymligt tilltagna, som det beräknade byggnadskapitalet tilläte, och behovet påkallade. Inom byggnadskomplexet vore de väl placerade, och hufvudlokalerna hade rymliga ingångar. Särskildt förtjänstfullt vore, att föreläsningssalen försetts med ett rymligt

kapprum, som jämväl vid förefallande behof kunde tjäna som förrum till kyrkan.

Så inrättad komme den nya byggnaden att i världsstaden blifva ett svenskt centrum med utrymme såväl för den kyrkliga som den kulturellt-sociala och, åtminstone delvis, den humanitära verksamheten.

Ingen af dessa verksamhetsgrenar kunde numera bedrivas i egen lokal. Sedan den gamla kyrkan vid Boulevard Ornano försålt, hade församlingen åtnjutit gästfrihet i en fransk luthersk kyrka, Eglise de la Rédemption. I minnesgod erkänsla af de tjänster, som den svenska kyrkogärningen på sin tid varit i tillfälle att lämna den franska protestantismen, hade denna församling upplåtit sin centralt belägna kyrka på mycket billiga villkor. Dock vore denna kyrka, särskildt för svenska kyrkobesökande, synnerligen litet tilltalande, hvartill komme, att gudstjänsten, enär den franska församlingen själf begagnade kyrkan på förmiddagen, måste firas på en tid, som allmänt ansåges vara olämplig, nämligen kl. 3 på e. m. För öfrigt kunde ett sådant arbete aldrig rätt trifvas i en förhyrd och med ägaren delad lokal. Huru stort den franska församlingens och dess pastors tillmötesgående än vore, måste dock känslan af att icke vara hos sig själf verka störande och hindrande. Det torde ock böra tagas i betraktande, att församlingen redan i mer än tre år varit den franska församlingens gäster, och att det näppeligen kunde vara församlingen värdigt att allt för länge betunga densamma.

I den rymliga föreläsningssalen komme den kulturellt-sociala verksamheten att finna en fullt passande lokal. Denna jämväl ur nationell synpunkt synnerligen viktiga verksamhet hade under de senaste åren fått en allt större betydelse. I den svenska kolonien i Paris, liksom i dylika kolonier annorstädes, hade yisat sig ett lifaktigt intresse att bevara svenskt språk och svensk kultur. År 1907 bildades i Paris en svensk föreläsning-förening, som gjort till sin uppgift att genom föredrag i allmännyttiga ämnen samt genom annan verksamhet samla landsmännen och hos dem uppväcka och vidmakthålla intresset för och kärleken till hemlandet, dess språk och kultur. Denna förening, för hvilken svenske ministern i Paris vore hederspresident, hade vunnit stor tillslutning. För närvarande räknade den 165 medlemmar och syntes vara stadd i ständig tillväxt. Särskildt vore dess arbete af stor betydelse för de många svenska handverkare, som kommo till Paris för att vinna ökad yrkesskicklighet. Att föreningen lyckats tillvinna sig deras förtroende framginge däraf, att en stor del af föreningens medlemmar tillhörde just denna kategori, som ock i allmänhet vore talrikast representerad vid sammanträdena.

Hittills hade dock denna förening arbetat under ogynnsamma förhål-

landen. På grund af bristande tillgångar hade det nämligen icke varit möjligt för densamma att förhyra egen lokal. En fullt passande sådan skulle kosta 50 till 100 francs per kväll. För närvarande hölle den därför sina sammanträden i ett större kafé. Att en sådan plats vore i allmänhet mindre tilltalande och synnerligen litet lämpade sig till föreläsning- eller musikal, behöfde knappt framhållas. För att denna lofvande verksamhet skulle kunna utveckla sig och blifva af enande och fostrande betydelse särskildt för de många unga inom kolonien, måste åt densamma anskaffas en mot dess uppgift svarande lokal. I detta afseende komme den planerade föreläsningssalen att tillfredsställa till och med högt drifna anspråk. En svensk verksamhet i ett svenskt hus, där allt komme att påminna om fosterlandet, skulle helt visst verka tilltalande på hvarje sinne. Enligt kyrkorådets tanke borde denna sal kostnadsfritt, dock mot skälig ersättning för värme och ljus, upplåtas åt nämnda förening och åt andra eventuella svenska föreningar med jämförligt program i den utsträckning, ett ändamålsenligt bedrivande af sådan verksamhet kräfde. Härvid vore underförstådt, att all i denna lokal utöfvad föreningsverksamhet skulle ställa sig till efterrättelse de bestämmelser, som gällde för dylika föreningar i Sverige.

Kyrkorådet ville betona, att nu omhandlade verksamhet, betydelsefull ur kulturellt-social synpunkt, vore af utprägladt nationell innebörd. Särskildt på grund af sistnämnda förhållande syntes en uppoffring från svenska statens sida för att stödja densamma få anses väl motiverad.

Beträffande föreläsningssalen hyste kyrkorådet jämväl den förhoppning, att densamma utan men för nyssnämnda verksamhet skulle kunna uthyras till konserter, välgörenhetsbasarer o. d. och därigenom lämna en afsevärd och för den årliga budgeten nödvändig afkastning. I kvarteret Monceau, där salen komme att blifva belägen, funnes, så vidt kyrkorådet hade sig bekant, ingen enda sal af detta slag. På goda grunder kunde man därför antaga, att den skulle för dylika ändamål låta sig uthyras för omkring 100 francs per gång, det i Paris vanliga priset för salar af ungefär samma dimensioner. Då föreläsningssalen vore fullkomligt skild från kyrkan, kunde ur pietetshänsyn hinder ej möta för dess uthyrande till profana ändamål. Dock komme kyrkorådet att noga vaka öfver, att intet mot god ton stötande finge i salen förekomma.

Läsrummet, där omkring 15 personer bekvämt kunde inrymmas, vore afsedt att användas till skolsal och, i den mån detta vore af behovet påkalladt, till mötesplats för kyrkoråd och kommittéer, men särskildt för det ändamål, som i namnet angåfves. Ett stort antal mindre bemedlade kolonimedlemmar ägde icke någon plats, där de kunde läsa en svensk tidning

eller hafva tillgång till svensk litteratur. Visserligen finnes svenska tidningar på några kaféer, men att där läsa dem medförde för hvarje gång en, särskildt för här åsyftade personer, dryg utgift. I Bibliothèque Génévieve finnes väl också ett läsrum och en rikhaltig svensk boksamling, men detta vore tillgängligt endast två gånger i veckan på arbetstid samt några timmar på söndagen. Det läsrum, som här åsyftades, och som i regel komme att hållas öppet hvarje afton och vara tillgängligt för hvarje kolonimedlem, skulle därför fylla ett inom kolonien lifligt känt behof. Med tiden komme helt säkert, utom svenska pressalster, jämväl ett bibliotek att anskaffas, hvarigenom platsens betydelse blefve ännu större.

I asylen komme arbetssökande svenske män i behof af understöd att erhålla tillfälligt husrum. Icke sällan anlände sådana utan resurser till Paris för att söka arbetsförtjänst. I väntan på sådana vände de sig till Svenska understödsföreningen för att erhålla uppehälle. I stället för reda penningar, hvilkas användande endast i undantagsfall kunde kontrolleras, skulle dessa erhålla fri bostad i asylen jämte nödtorftigt dagtraktamente, till dess de funnit anställning i Paris. Erfarenheterna från Boulevard Ornano, där en dylik asyl fanns och flitigt anlätades, talade kraftigt för ett dylikt utöfvande af välgörenhet.

Hvad öfriga i förslaget befintliga lokaler beträffade, vore bostadsrum för vaktmästare oundgängligen nödvändigt. Detsamma kunde sägas om den dublett, som vore afsedd till bostad för församlingsdiakonissa. Att pastorn bodde på platsen, kunde väl icke sägas vara ovillkorligen nödvändigt. Men då flera olika slag af verksamhet komme att i de olika lokalerna utöfvas, vore det åtminstone i hög grad önskvärdt, att ansvarig person finnes till hands för att leda och hålla uppsikt öfver det hela. Af vikt vore ock, särskildt för resande och till Paris nyanlända landsmän, att pastorn träffades vid kyrkan, hvars adress gifvetvis komme att blifva den allmännast kända.

I hvad anginge byggnadsarbetets utförande och kontrollen däröfver, ville kyrkorådet häfda den uppfattningen, att, lika angeläget som det varit att ritningsförslaget utfördes af svensk arkitekt, lika nödvändigt vore det, att arbetsledningen anförtroddes åt en med dithörande lokala bestämmelser och förhållanden förtrogen fransk arkitekt. Till byggnadsarkitekter hade kyrkorådet utsett firman Naville & Chauquet, som förut uppfört flera protestantiska kyrkor i Paris, och som i fråga om soliditet erbjöde full trygghet. Firman iklädde sig i Frankrike lagstadgad tioårsansvarighet för byggnaden och garanterade, att ett visst kontrollberäknadt maximumbelopp för bygget ej komme att öfverskridas. Dessutom hade kyrkorådet framställt följande af firman godkända villkor, nämligen att hufvud- och

arbetsritningar skulle utföras af ritningsförslagets svenske författare, att kostnadsförslaget skulle kontrolleras af en utaf svenska beskickningen i Paris godkänd verifikatör, samt att beskickningen genom sin arkitekt skulle utföra kontroll öfver byggnadsarbetet.

Kyrkorådet hade låtit sig angeläget vara att undersöka den eventuella årliga budgeten för kyrkan och föreläsningssalen vid Rue Guyot. Härvid hade kyrkorådet vågat utgå från den förutsättningen, att församlingen också efter byggets slutförande skulle få stanna i åtnjutande af nu utgående årliga statsanslag, sammanlagdt utgörande omkring 5,700 francs. Som säkra inkomster kunde dessutom beräknas: hyra för pastorsbostaden 1,500 francs och hyra för asylen från Svenska understödsföreningen 500 francs. Därjämte väntades, enligt beräkning, inflyta i årsafgifter 2,000 francs och i kollekt 300 francs. Genom föreläsningssalens uthyrande beräknades inflyta en summa af 3,000 à 3,500 francs, hvilket förutsatte, att salen uthyrdes under oktober—maj månader en gång i veckan à 100 francs per gång. Denna summa kunde dock icke uppnås förrän salen blifvit som uthyrningslokal känd. Samtliga beräkningsbara årliga inkomster utgjorde alltså 12,500 à 13,000 francs. Kyrkorådet hade icke ansett sig kunna beräkna någon hyresinkomst af kyrkan, ehuru det icke vore uteslutet, att i en framtid ett belopp af 1,000 à 1,500 francs kunde genom dess uthyrande till någon protestantisk församling komma att inflyta.

På utgiftssidan komme lönebeloppen att blifva desamma, som för närvarande utginge, eller omkring 9,090 francs. Beträffande utgifterna för husunderhåll, bränsle och ljus m. m. hade kyrkorådet, i saknad af fast utgångspunkt, ej kunnat angifva några bestämda belopp. Genom anställda beräkningar hade dock kyrkorådet kommit till den öfvertygelsen, att hyresbeloppen, som i främsta rummet borde användas för fastighetens underhåll och onera, också komme att räcka till för detta ändamål och möjligen i en framtid lämna något öfverskott, dock icke på länge så stort, att hittills utgående statsanslag blefve öfverflödiga.

I frågans nuvarande läge vore kyrkorådet icke i tillfälle att framlägga detaljerad kostnadsberäkning öfver ritningsförslagets utförande; sådan torde först kunna uppgöras, sedan förslaget i hufvudsak vunnit Kungl. Maj:ts gillande. Firman Naville & Chauquet hade dock intygat, att priset för dess utförande icke komme att öfverstiga det i täflingsprogrammet angifna beloppet, eller 300,000 francs. En summarisk beräkning, slutande på 316,680 francs, som bifogades firmans utlåtande, vore uppgjord på basis af en af firman till kyrkorådets ledning utförd modifikation af arkitekten Falks förslag. Byggnadsvolymen i denna modifikation vore dock något större än den nämnda förslag inrymde, hvadan

detta måste blifva billigare än ofvan angifna belopp. Lades därtill, att en rabatt, vanligen beräknad till 10 procent af bruttosumman, kunde frånräknas, så kunde med säkerhet antagas, att förslaget ej komme att öfverstiga 300,000 francs.

I denna summa inginge omkostnader för kalorifärer, installering af elektriskt ljus, möblering af kyrkan och föreläsningssalen samt arkitekternas arfvoden, beräknade till 5 procent af förslagssumman. Vid ett företag som detta måste dock ett belopp, motsvarande ungefär 10 procent af den beräknade kostnaden, anslås till oförutsedda utgifter, hvadan den för byggnadsföretagets fulla betryggande nödvändiga summan måste sättas till 330,000 francs.

Till bestridande af dessa utgifter funnes för närvarande en byggnadskassa af 90,000 francs, hvilken summa tillkommit genom donationer af frikostiga givare inom och utom kolonien. Kyrkorådet hoppades att på enskild väg kunna hopsamla ytterligare omkring 70,000 francs. Äfven om detta med förenade ansträngningar komme att lyckas, skulle det för att uppnå den nyss som nödvändig betecknade summan ännu fattas ett belopp af 170,000 francs. Till täckande af denna brist såge kyrkorådet ingen annan utväg än att hos Kungl. Maj:t i underdånighet anhålla om äskande af statsbidrag till motsvarande belopp, eller 125,000 kronor.

Endast under förhoppning om kraftig hjälp från staten hade kyrkorådet vågat planlägga och arbeta för ett så vidtgående företag. Kyrkorådet och hela den svenska kolonien i Paris vore väl medvetna om, att stora kraf härmed ställdes på fosterlandets offervillighet. Det som dock gifvit kyrkorådet mod att frambära sin anhållan, vore i främsta rummet medvetandet om, att det här gällde betryggandet för en mycket lång framtid af en betydelsefull kyrklig verksamhet och ett i lika hög grad viktigt socialt arbete, båda ur nationell synpunkt synnerligen maktpåliggande. En verksamhet, som på sin tid beredt Sverige förblifvande heder, och som alltid — det vågade man hoppas — skulle blifva fosterlandet till gagn, vore väl värd att betryggas. Och då Riksdagen vid andra tillfällen varit villig att kraftigt gynna dylikt arbete bland svenska undersåtar utrikes, vågade kyrkorådet hysa den förhoppning, att äfven det svenska kyrkobygget i detta världscentrum skulle omfattas med intresse och välvilja.

Kyrkorådet ville därjämte framhålla, att den summa församlingen själf åvägabragt vore ganska anseelig. Det belopp af 230,000 francs, som influtit genom försäljningen af den gamla kyrkan vid Boulevard Ornano, utgjorde väl icke i sin helhet insamlade medel, utan hade nått denna storlek genom den vinst, i förhållande till det i sagda

egendom nedlagda kapitalet, som försäljningen medförde. Men i nämnda summa inginge icke något statsbidrag. De medel, som hopsamlats för nu planerade byggnadsföretag, uppginge till 93,450 francs, hvartill kunde läggas ytterligare 3,000 francs, som skänkts till åstadkommande af ritningsförslag. Af nu nämnda summor, sammanlagdt uppgående till 326,450 francs, hade 228,000 francs nedlagts i tomten och omkring 8,000 francs utbetalats för ritningsförslag m. m., hvadan såsom redan nämnts en summa af omkring 90,000 francs återstode. Om till dessa befintliga medel och de belopp, som för olika ändamål utbetalats, lades de 70,000 francs, som kyrkorådet hoppades kunna ytterligare insamla, så uppginge församlingens bidrag till närmare 400,000 (396,450) francs. En statshjälp af 170,000 francs kunde under sådana förhållanden icke anses oproportionerlig, och dess beviljande kunde ur affärssynpunkt så mycket mindre väcka betänkligheter, som staten i den blifvande egendomen finge flerdubbel valuta för sina penningar, eller om man blott räknade med tomtvärdet, som i kvarteret Monceau år efter år stegrades, ungefär dubbel.

Med afseende på tiden för det eventuellt beviljade anslagets utfående begärde kyrkostämman i underdånighet ena hälften under år 1911 och återstoden under år 1912. Kyrkorådet ansåge sig dock böra framhålla, att, om än anslagets utanordnande måste framskjutas till en senare tidpunkt än den föreslagna, så skulle dock den säkra utsikten att på en viss gifven — om än längre framskjuten — tid erhålla statshjälp till byggets utförande i hög grad underlätta församlingens sträfvan att på enskild väg anskaffa nödvändigt tillskott. Ur denna synpunkt låge det synnerlig vikt på, att nådig proposition i ärendet redan år 1910 framlades för Riksdagen, såvida frågan hunne blifva föremål för Kungl. Maj:ts pröfning. I detta sammanhang ville kyrkorådet framhålla jämväl den omständighet, att det kapital af 228,000 francs, som nedlagts i tomten, redan under två års tid varit oräntadt och komme att så förblifva, till dess byggnadsföretaget bragts till fullbordan, liksom ock att den slutliga lösningen af denna fråga, som genom omständigheterna fått en alltför lång förberedelsetid, icke syntes längre kunna uppskjutas utan fara för att intresset för densamma hos gifvare inom och utom kolonien slappnade eller helt försvunne.

Kungl. Maj:t hade på många sätt och särskildt genom beviljande af nådigt tillstånd till inköp af tomt, täckts visa detta företag sitt intresse. Då nu denna angelägenhet, som kyrkorådet ej tvekade att beteckna som en lifsfråga för svenska församlingen i Paris och därmed jämväl för det socialt-humana arbetet inom svenska kolonien därstädes, efter

icke ringa svårigheter bragts så nära en ur alla synpunkter lycklig lösning, vågade kyrkorådet i underdånighet hoppas på Kungl. Maj:ts kraftiga stöd. Det vore i främsta rummet därpå det berodde, om församlingen skulle få se sin lifliga önskan uppfylld: att få inflytta i en för den kyrkliga och den sociala verksamheten i alla hänseenden lämplig byggnad.

Med stöd af det sålunda anförda anhölle kyrkorådet i underdånighet att Kungl. Maj:t måtte, med preliminärt godkännande af det af arkitekten Falk utförda modifierade ritningsförslaget till kyrka, föreläsningssal m. m., hvilket förslag i hufvudritning sedermera komme att underställas Kungl. Maj:ts nådiga pröfning och stadfästelse, dels till 1910 års Riksdag aflåta nådig proposition om beviljande af 125,000 kronor, däraf hälften för hvardera af åren 1911 och 1912, såsom bidrag till uppförande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med nämnda förslag, af en svensk kyrka m. m. å tomten nr 9 Rue Guyot i Paris, att utgå under de villkor med afseende å fastställandet af definitiva planer och kostnadsberäkningar samt kontrollen öfver utförandet, som Kungl. Maj:t kunde finna skäligt föreslå Riksdagen eller själf bestämma, dels ock, under förutsättning af att Riksdagen beviljade det begärda statsbidraget, bemyndiga kyrkorådet att vidtaga alla för byggnadsarbetets igångsättande och fullbordande nödvändiga åtgärder.

Svenske ministern i Paris har i ett den 28 februari 1900 öfver framställningen afgifvet utlåtande yttrat hufvudsakligen följande.

Den rörelse för nationalitetens bevarande bland utlandssvenskar, som i Paris påbörjats i kyrklig form tidigare än annorstädes, och som sedan några år alltmera tilltagit, särskildt i form af ett lifligt och allt flera samhällslager omfattande föreningslif, skulle uti den föreslagna byggnaden utan tvifvel finna ett lika värdefullt som behöfligt stöd och centrum. Insikten härom och önskan att en sådan snart måtte komma till stånd vore sedan åtskilliga år liflig och allmän inom därvarande koloni. Af åtskilligt att döma syntes äfven i hemlandet på många håll råda intresse för saken.

Det af svensk arkitekt uppgjorda, om ock tills vidare endast i mindre skala utförda ritningsförslag, som nu föreläge godkändt af härvarande svenska församling för dess del, syntes såväl, på sätt i kyrkorådets framställning närmare utvecklades, motsvara de behof och önskningar, som gjort sig gällande, som ock, såvidt en icke fackman kunde bedöma, uppfylla skäliga kraf ur arkitektonisk synpunkt.

Kostnadsberäkningarna, hvilka, såsom i kyrkorådets framställning anmärktes, icke kunnat nu göras definitiva, hade på kyrkorådets uppdrag

verkstälts af en fransk arkitektfirma, som från föregående tillfällen vore af kyrkorådet känd. Ministern hade på sakens närvarande ståndpunkt icke ansett påkalladt att på egen hand låta verkställa en nödvändigtvis med kostnader förbunden kontrollberäkning, men trodde sig kunna uttala, att firmans beräkningar uppgjorts på gängse sätt och med iakttagande af all den omtänksamhet, som på sakens nuvarande ståndpunkt varit möjlig, och att man med stöd af desamma och af hvad i öfrigt under ärendets förberedande förekommit kunde gå ut ifrån att den i kyrkorådets framställning uppgifna slutsumman 300,000 francs + 10 % för oförutsedda utgifter skulle räcka till för en byggnad, uppförd i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det nu föreliggande ritningsförslaget samt, möblering af kyrkan och föreläsningssalen.

Bland tillgångar för byggnadsföretaget (andra än statsbidraget) upptog kyrkorådets framställning dels ungefär 90,000 francs redan tillgängliga medel, dels ock ungefär 70,000 francs, som kyrkorådet hoppades kunna på enskild väg ytterligare insamla. De upplysningar, medlemmar af kyrkorådet enskildt lämnat, gånge ministern anledning antaga, att dessa förhoppningar skulle kunna förverkligas, om väl en gång en fastställd ritning och nödigt statsbidrag föreläge, men å andra sidan måste man också antaga, att ett sådant resultat vore allt hvad på enskild väg kunde ytterligare åstadkommas för ändamålet. Nämnda båda belopp jämte den redan erlagda köpeskillingen 228,000 francs för tomten vid rue Guyot och redan gjorda utgifter för förberedande utredningar, eller tillsammans inemot 400,000 francs, hvaruti inginge köpeskillingen för den försålda förra kyrkan vid Boulevard Ornano med 230,000 francs, men icke något anslag af allmänna medel, representerade uteslutande donerade medel och utgjorde ett aktningvärdt resultat af församlingens egna ansträngningar i äldre och nyare tid. Det i kyrkorådets framställning nu begärda statsbidrag af 125,000 kronor = ungefär 170,000 francs skulle sålunda utgöra ungefär hälften af hela kostnaden för själfva byggnaden, icke hälften af det belopp, hvarmed församlingen själf bidroge och alltså icke tredjedelen af fastighetens totalvärde efter bebyggandet. Det mera än täcktes af redan nuvarande värdet af tomten ensam.

Kyrkorådets framställning förutsatte, att den föreslagna byggnaden skulle komma att inbringa en del hyresinkomster, dels till beloppet kända årshyror af pastor för hans ämbetsbostad och af understödsföreningen för asylén, summa 1,800 francs, dels till beloppet icke på förhand kända för uthyrning af föreläsningssalen och möjligen äfven kyrkan, tills vidare beräknade till 3,000 å 3,500 francs, alltså tillsammans en beräknad årlig inkomst af fastigheten af ungefär 5,000 francs. Häremot svarade utgifter

för fastighetens underhåll och onera till belopp, som kyrkorådet icke kunnat nu angifva, men med säkerhet förväntade skola lämna något öfverskott för församlingens löpande utgifter. Såvidt ministern kunde bedöma, såväl af hvad medlemmar af kyrkorådet enskildt för honom anfört som af bekanta förhållanden af jämförlig art, syntes denna kyrkorådets förhoppning välgrundad, dock med det förbehåll, att det kunde komma att dröja ett eller annat år, innan hyresinkomsterna af föreläsningssal (och kyrka) uppginge till ofvannämnda belopp. Äfven i mest ogynnsamma fall borde emellertid utgifterna för själfva fastigheten (underhåll och onera) kunna täckas af hyresinkomsterna från densamma. Uppstode sedan öfverskott, vore detta synnerligen välkommet, att icke säga behöfligt, men komme, på sätt i kyrkorådets framställning påpekades, än så länge troligen icke att göra hittills utgående statsanslag öfverflödiga.

Kyrkorådet förutsatte i sin framställning, att vissa villkor med afseende å fastställandet af definitiva planer och kostnadsberäkningar samt kontrollen öfver utförandet kunde vara påkallade. Ministern delade denna uppfattning, och syntes till dessa villkor böra läggas jämväl ett, hvars reala innehåll kyrkorådet visserligen i sin motivering omnämnde, men som det icke ansett ankomma på kyrkorådet att formligen föreslå, nämligen fastställandet af regler rörande användningen af blifvande hyresinkomster, afseende att dessa i främsta rummet skulle användas till fastighetens underhåll (såväl vanligt underhåll som icke regelbundet återkommande större reparationer) och onera. Med utarbetandet i detalj af bestämmelser i dessa afseenden syntes däremot kunna tills vidare anstå.

Med det af kyrkorådet begärda formliga bemyndigande att vidtaga åtgärder för byggnadsarbetets igångsättande och fullbordande, syntes böra anstå till dess därför tillräckliga medel kunna disponeras.

I allt väsentligt vitsordade ministern de i kyrkorådets framställning lämnade uppgifter. I likhet med kyrkorådet lifligt öfvertygad om gagnet och önskligheten af en lycklig och snar lösning af Pariserkoloniens byggnadsfråga såväl som därom, att det nu föreliggande förslaget erbjöde en synnerligen god sådan och att dess förverkligande skulle hälsas med största tillfredsställelse af alla inom denna koloni, som intresserade sig för dess allmänna angelägenheter, tillstyrkte ministern nådigt bifall till kyrkorådets underdåniga hemställan med angifna tillägg i fråga om de villkor, på hvilka statsbidraget skulle utgå.

På grund af nådig remiss har ärkebiskopen den 14 mars 1910 afgifvit underdånigt utlåtande i föreliggande ärende och därvid anfört följande.

Angelägenheten af en ny svensk kyrkobyggnad i Paris och det stora gagn, som af en i fråga om läge och beskaffenhet lämplig sådan vore att

hoppas i religiöst och socialt samt fosterländskt hänseende, torde lätt falla i ögonen. Det föreliggande förslaget syntes särdeles ändamålsenligt och löftesrikt, och från kyrklig synpunkt vore intet att erinra mot detsamma.

Med återopande af de skäl till nådigt bifall, hvilka blifvit anförda af kyrkorådet i den svenska församlingen i Paris och af Kungl. Maj:ts minister darsammastädes, ville ärkebiskopen framhålla vikten däraf, att församlingen så snart som möjligt erhöle en kyrka, som stode till hennes fria förfogande för gudstjänstligt bruk. Hon kunde eljest icke känna sig riktigt hemma vid sina gudstjänster. Hon kunde icke hålla dessa och öfriga sammankomster på sådan tid, att landsmännen kunde talrikt deltaga i dem. Hon borde ej heller allt för länge vara gäst i en fransk församlings kyrka. Synnerligen önskvärdt vore ock, att verksamheten i syftning på upplysning och bildning samt nödlidandes bispringande snarast möjligt vunne den rikare utveckling, som gjordes möjlig, om de föreslagna lokalerna komme till stånd. Tillika ville ärkebiskopen framhålla, att den ansevärdiga förlust, som årligen uppkomme däraf, att den för kyrkobyggnaden inköpta dyra tomten låge obegagnad, gjorde det mycket angeläget att byggnadsarbetet å tomten med det snaraste finge börja.

Af anförda och antydda skäl ansåge sig ärkebiskopen böra lifligt tillstyrka nådigt bifall till den ifrågavarande ansökningen.

Sedan öfverintendentensämbetet anbefallts att i ärendet afgifva underdånigt utlåtande, har från församlingen till ämbetet ingifvits kompletterande utredning i ärendet, omfattande dels kostnadsberäkning till det af den sakkunniga nämnden förordade, af arkitekten Falk uppgjorda ritningsförslag dels ock ritningar och kostnadsberäkning till en af arkitektfirman Naville & Chauquet i Paris på eget initiativ uppgjord modifikation af nyssberörda förslag.

Uti eget underdånigt utlåtande den 7 april 1910 har öfverintendentensämbetet anført följande.

Hvad först anginge de föreliggande skisserna till ifrågavarande kyrkobyggnad hade ämbetet funnit dessa utmärka sig för en redig planordning, ett väl och bekvämt placering af de olika lokalerna, hvilka därjämte gjorts så rymliga som den begränsade tomtytan syntes medgifva, samt dessutom, vidkommande byggnadens yttre, för en både god och svensk hållning, hvadan ämbetet ansett sig icke äga orsak att mot samma skisser framställa någon erinran.

Beträffande de beräknade byggnadskostnaderna ville det synas ämbetet, äfven under antagande att dessa i Paris skulle ställa sig något lägre än i Stockholm, som om slutsumman borde för mötande af alla eventualiteter antagas komma att blifva ökad med tio procent.

På grund af hvad sålunda anförts tillstyrkte ämbetet den gjorda framställningen om utverkande af ett statsbidrag å 125,000 kronor till uppförande i hufvudsaklig öfverensstämmelse med nu företedda skisser af ifrågasvarande kyrkobyggnad. Vid anvisande af detta bidrag syntes emellertid särskildt böra fästas de villkor, att ritningar i för granskning nödig skala till byggnaden skulle underställas Kungl. Maj:ts pröfning samt att icke något af statsbidraget finge utbetalas förr än byggnaden vore under tak och sedermera endast i mån af arbetenas fortskridande.

Departements-
chefen.

Det ligger i öppen dag, att det för svenska församlingen i Paris, som under de senare åren varit hänvisad att hålla sina gudstjänster i en fransk kyrka på en härför icke särdeles lämplig tid, och som varit i afsaknad af lokal för utöfvande af sin sociala verksamhet bland i Paris bosatta landsmän, skall vara ett stort önskemål att snarast möjligt erhålla en egen kyrkobyggnad, innehållande jämväl föreläsningssal och läsrum. Det föreliggande förslaget, som ju dessutom upptager bostäder för pastor, diakonissa och vaktmästare äfvensom en asyl, synes mig väl ägnadt att motsvara församlingens behof uti förevarande afseende. Kommer byggnaden till utförande, blir den säkerligen af stor betydelse för bevarande af samhörighetskänslan med fosterlandet och stärkandet af sambandet mellan svenskarna i Paris. Den kommer att utgöra en föreningspunkt, där landsmännen kunna samlas till sina gudstjänster och föreningssammanträden, och där föredrag och samkväm bekvämligen kunna anordnas.

Af den lämnade utredningen framgår, att tomten för den föreslagna byggnaden blifvit för en summa af 228,000 francs inköpt utan något anlåtande af statsmedel samt att från församlingens sida visats ett synnerligen stort intresse och gjorts betydande uppoffringar för sammanskjutande af det för kyrkobyggnaden erforderliga beloppet, enligt beräkning 330,000 francs. Det kan icke heller rimligen förväntas att den jämförelsevis fåtaliga församlingen i Paris skall själf kunna uppbringa hela nyssnämnda summa. Samma skäl som föranledt Riksdagen att bevilja anslag till uppförande af församlingshus i London och kyrkobyggnad i Köpenhamn, torde tala för att staten träder hjälpsamt emellan äfven i detta fall. Mot beloppet af det till byggnadsföretagets utförande erforderliga statsanslaget, 125,000 kronor, har jag icke något att erinra; dock torde med hänsyn till storleken af redan tillgängliga medel för byggnadsföretaget ett belopp af 25,000 kronor för år 1911 vara tillräckligt.

Med anvisande af anslag för ifrågasvarande ändamål böra gifvetvis förbindas vissa villkor. Sålunda torde, innan statsbidraget utbetalas, viss del af byggnadsarbetet vara utförd samt dessutom säkerhet förefinnas för att

de för byggnadsarbetets genomförande utöfver statsbidraget erforderliga medel komma att i behörig tid vara tillgängliga.

Vidare torde, på sätt i ärendet föreslagits af svenske ministern i Paris och öfverintendentsämbetet, vissa föreskrifter böra meddelas i fråga om fastställande af ritningar och kostnadsförslag samt kontroll öfver arbetets utförande.

Därest äganderätten till kyrkobyggnaden kommer att, såsom afsedt är, öfverlätas till svenska staten, torde därvid jämväl böra tillses, att församlingen åtager sig att ansvara för byggnadens framtida underhåll och öfriga därmed förbundna utgifter, samt föreskrifter meddelas om afsättande af hyresinkomster för sådant ändamål.

Angående samtliga dessa villkor torde Kungl. Maj:t framdeles i sammanhang med anslagets anvisande böra meddela närmare bestämmelser.

På grund af hvad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen,

att dels såsom bidrag till uppförande af en svensk kyrka med samlingslokal och pastorsbostad m. m. för svenska församlingen i Paris bevilja ett anslag af 125,000 kronor att utgå under de villkor, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, dels ock af nämnda anslag på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af 25,000 kronor.»

Hvad departementschefen sålunda hemställt täcktes Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, på tillstyrkan af statsrådets öfriga ledamöter, i nåder bifalla; och skulle nådig proposition i ämnet till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Ernst Törnell.
